

**LEGIONOWSKI PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
I INNYCH UZALEŻNIEŃ NA ROK 2012**

§ 1

I. Założenia

1. Podstawa prawna

Program powstał zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi¹, ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii² oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie³.

Wyżej wymienione ustawy ściśle określają kierunki polityki państwa i samorządu lokalnego wobec problemu uzależnień i przemocy w rodzinie na poziomie społeczności lokalnych.

Ponadto Program opracowany został zgodnie z wytycznymi zawartymi w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011 – 2016⁴ i Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015⁵, przez co nie tylko stanowi odzwierciedlenie lokalnego zapotrzebowania na działania mające na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i problemowym, ale także staje się w ten sposób elementem całościowego podejścia Gminy Legionowo do problemu uzależnień.

2. Główne cele programu

Niniejszy Program, stanowiący część strategii integracji i polityki społecznej Gminy Legionowo, w szczególności:

- diagnozuje skalę problemów na terenie gminy,
- określa zadania i przyporządkowuje im działania formułowane w oparciu o dostępne zasoby,
- reguluje zagadnienia i wskazuje narzędzia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami,
- wskazuje podmioty odpowiedzialne za realizację i określa źródła ich finansowania.

1 Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.

2 Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.

3 Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.

4 Dz. U. z 2011, Nr 78, poz. 428 z późn. zm.

5 Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015,
http://www.parpa.pl/images/file/NP%202011_2015.pdf, stan na dzień 15.09.2011r.

Cele strategiczne na 2011 rok przyjęte w Programie dla Gminy Legionowo kształtują się następująco:

1. Podniesienie jakości życia społecznego.
2. Zapobieganie powstawania problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków i innych podejmowanych zachowań ryzykownych.
3. Niwelowanie zachowań problemowych i ryzykownych osób sięgających po środki psychoaktywne.
4. Zmniejszanie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych (przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, która stosowana jest szczególnie wobec słabszych członków rodziny).
5. Budowanie skutecznych procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniami.
6. Zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami życiowymi.
7. Promocja zdrowego stylu życia i zdrowia psychicznego.
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
9. Zwiększenie poziomu integracji społeczności lokalnej.
10. Edukacja psychologiczna i społeczna – informowanie o szkodliwości środków i substancji psychoaktywnych.
11. Zwiększanie kompetencji wychowawców i nauczycieli w zakresie pracy z podopiecznymi.
12. Zwiększanie kompetencji rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych własnych dzieci.

Ponieważ prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkotycznych i innych uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy⁶, przyjęte cele strategiczne służyć mają ich realizacji, a w szczególności zadaniami tymi są:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotycznych i innych.

Przyjęta strategia profilaktyczna opiera się na działaniach, które traktują branie substancji psychoaktywnych jako sposoby doraźnego i szkodliwego radzenia sobie ze swoimi problemami psychologicznymi, psychicznymi i społecznymi. Dlatego też praca profilaktyczna koncentruje się na pomocy w zrozumieniu i rozwiązywaniu przyczyn zachowań problemowych i ryzykownych, a nie tylko na eliminacji czynności destrukcyjnych, będących przejawami faktycznych źródeł problemów.

3. Realizatorzy Programu

Koordynatorem programu jest Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo, który realizuje działania programowe wraz z pozostałymi pracownikami Wydziału, we współpracy z szeregiem podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów patologii społecznych.

⁶ Za: Art. 4¹ ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

4. Adresaci Programu

Dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), rodzice, osoby z problemami dyssocjalnymi, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, psycholodzy, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, sprzedawcy napojów alkoholowych, pozostała społeczność lokalna.

5. Źródła i zasady finansowania

1. Źródłem finansowania zadań są przede wszystkim środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gromadzone na Funduszu Przeciwdziałania Alkoholizmowi Dział 851, Rozdział 85154 oraz Funduszu Zwalczania Narkomanii Dział 851, Rozdział 85153.
2. Wynagrodzenia dla realizatorów programów profilaktycznych i terapeutycznych, spójne będą z wytycznymi zawartymi w Rekomendacjach do Realizowania i Finansowania Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Roku 2012 opublikowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Zgodnie z art 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ustala się wynagrodzenie dla członka MKRPA. Wynagrodzenie wynosić będzie 18% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2012r., które przysługuje na podstawie listy obecności członków Komisji, za udział w posiedzeniu Komisji mającej na celu motywację osób nadużywających alkoholu lub współuzależnionych lub za udział w posiedzeniu wyjazdowym tj. kontroli (wizytacji) punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Legionowie.

6. Przyjęte definicje programowe

6.1 Czynniki modelowane za pomocą narzędzi profilaktycznych

- ♦ **Czynniki ryzyka** - mogące stanowić źródło patologii społecznych to między innymi: zaburzenia więzi (zwłaszcza uczuciowej) pomiędzy rodzicami i dziećmi, wysoki poziom konfliktów w rodzinie (w tym między rodzicami), zaburzenia w pełnieniu ról ojca i matki, niejasny system wymagań stawianych dziecku, brak dyscypliny i kontroli lub nadmierna kontrola i dyscyplina, niekonsekwencja w wychowaniu, tolerancja rodziców, wychowawców, społeczeństwa np. sprzedawców napojów alkoholowych, wobec zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, rodzice jako wzorce nieprawidłowych zachowań (picie, palenie, agresja, niewłaściwe zachowania), dostępność alkoholu i narkotyków, wpływ reklamy alkoholu na świadomość dzieci i młodzieży.
- ♦ **Czynniki chroniące** - które bezwzględnie należy wzmacniać: silna, pozytywna więź emocjonalna z rodzicami, zainteresowanie nauką szkolną, regularne praktyki religijne, poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, przynależność do pozytywnej grupy.

6.2 Poziomy oddziaływań

Szkody wynikające z podejmowania zachowań problemowych powodują konsekwencje w postaci zmian zdrowia fizycznego, psychosomatycznego, psychologicznego, emocjonalnego.

Kryteria doboru to:

- **Grupa niskiego ryzyka** – osoby, które nie podejmują jeszcze zachowań ryzykownych,
- **Grupa podwyższonego ryzyka** – osoby, które podjęły choć jedno zachowanie ryzykowne – są po inicjacji, u których ponadto obserwujemy liczne czynniki ryzyka.
- **Grupa wysokiego ryzyka** – osoby, u których zachowania są głęboko utrwalone i które odczuwają

poważne negatywne konsekwencje (zdrowotne i społeczne) swoich zachowań ryzykownych (uzależnieni).

6.3 Poziomy profilaktyki

- *Profilaktyka uniwersalna (pierwszorzędowa)*

Głównym terenem działań jest szkoła. Realizatorzy to przede wszystkim nauczyciele wspierani przez psychologów, pedagogów – *działania skierowane są do grupy niskiego ryzyka*.

- *Profilaktyka selektywna (drugorzędowa)*

Realizatorzy to przede wszystkim terapeuci, socjoterapeuci, doradcy rodzinni, mediatorzy rodzinni. Zajęcia odbywają się najczęściej w poradniach terapeutycznych, w ramach profilaktycznych programów pracy środowiskowej, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych - *działania skierowane są do grupy podwyższonego ryzyka*.

- *Profilaktyka wskazująca (trzeciorzędowa)*

Celem jest przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego, minimalizacja szkód, umożliwienie osobie chorej powrotu do satysfakcjonującego życia wolnego od środków psychoaktywnych. Realizatorzy to przede wszystkim psychologowie, psychoterapeuci, pracownicy socjalni lekarze - *działania skierowane są do grupy wysokiego ryzyka*.

6.4 Strategie działań

1. Strategia informacyjna (na każdym poziomie zagrożeń), której celem jest dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych i tym samym umożliwienie dokonywania racjonalnego wyboru.
2. Strategia edukacyjna (na każdym poziomie zagrożeń), która pozwala na rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych.
3. Strategia alternatyw (na każdym poziomie zagrożeń) jako pomoc w zaspokojeniu ważnych potrzeb (sukcesu, przynależności) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez stworzenie możliwości zaangażowania się w pozytywną działalność.
4. Strategia interwencyjna (na drugim i trzecim poziomie profilaktyki) stosowana wobec osób mających trudności w identyfikowaniu i rozwiązywaniu swoich problemów oraz wsparcie w sytuacjach kryzysowych, udzielanie pomocy specjalistycznej.
5. Strategia zmniejszania szkód (dla grupy najwyższego ryzyka), której celem jest zmniejszenie szkód indywidualnych i społecznych.

6.5 Ewaluacja skuteczności programów profilaktycznych

W miarę możliwości zastosowane zostaną trzy poziomy badania efektywności prowadzonych działań:

1. Ewaluacja procesu (jak zrealizowano program, czy udało się go zrealizować, kto brał w nim udział, ilu było uczestników, które elementy były dobrze przyjęte, które nie i dlaczego).
2. Ewaluacja wyniku (czy zrealizowano cele zakładane w programie krótko i długoterminowe).
3. Ewaluacja wpływu (czy program wpłynął nie tylko uczestników, ale na otoczenie odbiorców programów zmiany zachowań, tj. rodziców, partnerów, najbliższe otoczenie, społeczność lokalną).

II. Diagnoza wybranych zagadnień społecznych

Czym jest profilaktyka alkoholowa lub narkotykowa? To działania, których celem jest ograniczenie ryzykownych zachowań podejmowanych pod wpływem substancji psychoaktywnych i/lub w związku z ich używaniem, a także ograniczenie czynników zwiększających ryzyko szkód wynikających z używania takich substancji i wzmacnianie czynników chroniących przed problemami. Profilaktyką może być także tworzenie warunków prawidłowego rozwoju osobistego dzieci i młodzieży.⁷

Dane diagnostyczne są wyznacznikiem i podstawą konstrukcji gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych. Ułatwiają one opracowanie strategii postępowania i tworzenia szczegółowych programów działań profilaktycznych i terapeutycznych zgodnie z potrzebami mieszkańców, a także wskazują obszary wymagające skorygowania dotychczasowych oddziaływań.

1. Występujące w Polsce problemy społeczne

O potrzebie prowadzenia aktywnych działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom alkoholowym, narkotycznym i innym, skierowanych do młodzieży (a obecnie pojawiają się także pierwsze symptomy wskazujące, że oddziaływania profilaktyczne winny być prowadzone także w stosunku do dzieci), wskazują choćby najnowsze wyniki ogólnopolskich badań pt. „Młodzież 2010”⁸, przeprowadzone przez CBOS w 2010 roku.

Ryzykowne picie alkoholu⁹

Według przeprowadzonych badań, napoje alkoholowe okazały się wśród młodzieży szkolnej najbardziej rozpowszechnioną używką, wyprzedzając papierosy i narkotyki, aż 74% uczniów przynajmniej raz piło piwo, 61% – wódkę i inne mocne alkohole, a 31% – wino¹⁰.

Wyniki najnowszego sondażu wskazują także, że nastąpił wzrost jeśli chodzi o picie wódki oraz innych mocnych alkoholi. Od 1992 roku, kiedy ponad jedna czwarta badanych (28%) zadeklarowała picie mocnych alkoholi, notuje się ponad dwukrotny wzrost deklaracji sięgania po najmocniejsze alkohole. W 2010 odsetek deklaracji wyniósł już prawie 61%.

Im lepsza sytuacja materialna rodzin respondentów,
tym częstsze deklaracje dotyczące konsumpcji wódki.
Wśród tych, którzy oceniają swoje warunki materialne jako złe,
po mocny alkohol sięga 56% uczniów,
a wśród określających je jako dobre – 66%.

7 Katarzyna Okulicz-Kozaryn, *Profilaktyka w społecznościach lokalnych – pytania o efektywność*, Świat problemów, 2011, nr 6 (221), s. 30.

8 Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej, *Młodzież 2010*, Opinie i diagnozy, 2011, nr 19, http://www.cinn.gov.pl/portal?id=15&res_id=301553, stan na dzień 22.08.2011 r., s. 146.

[Badaniem objęci zostali uczniowie ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (liceów, techników i zasadniczych szkół zawodowych)].

9 **Ryzykowne spożywanie alkoholu** - picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i łącznie w określonym czasie) nie pociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.
Szkodliwe picie alkoholu - wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, do których zaliczyć można: samozniszczenie osób uzależnionych od alkoholu, uszkodzenia zdrowia u dorosłych osób nadmiernie pijących, uszkodzenia rozwoju psychofizycznego pijącej młodzieży, szkody występujące u członków rodzin z problemem alkoholowym, alkoholową dezorganizację środowiska pracy, bezrobocie.

10 Ibidem, s. 141.

Wraz ze wzrostem konsumpcji najmocniejszych alkoholi, odnotowuje się także rosnącą ilość przypadków upijania się młodzieży. Już i tak wysoki wskaźnik 41% deklaracji co najmniej jednego upicia się w ciągu miesiąca przed badaniem w 2008 roku, wzrósł o kolejne 4 punkty procentowe, by w 2010 roku osiągnąć 45%.

W roku 2010 upijanie się najczęściej deklarowali, kolejno: uczniowie zasadniczych szkół zawodowych (59%), techników (45%) i liceów ogólnokształcących (38%). Upija się więcej uczniów słabszych (dwójkowych i trójkowych – 52%) niż tych, którzy uzyskują lepsze oceny (37%).¹¹

Ryzykowne picie alkoholu, jeśli nie zostanie zniwelowane, w efekcie prowadzi do picia szkodliwego. Upijanie się młodzieży jest jednym z czynników prowadzących do wykształcenia szkodliwego wzorca picia alkoholu. Może to prowadzić do negatywnych skutków zarówno fizycznych jak i psychicznych u osoby pijącej, ale także objawiać się zachowaniem problemowym dezorganizującym życie najbliższemu otoczeniu, a w efekcie skutkować trwałym uzależnieniem od alkoholu. Jak w wielu innych przypadkach, tak i w tym odpowiednio dobrane i wcześniej podjęte działania profilaktyczne, pozwalają ograniczyć negatywne zjawiska i efekty związane z piciem alkoholu. Na późniejszych etapach wszelkie interwencje i próby przerwania picia szkodliwego i problemowego u osób uzależnionych są obarczone większym ryzykiem niepowodzenia a także wiążą się z większymi nakładami finansowymi.

Narkotyki

Jednostki samorządu terytorialnego aktywnie przeciwdziałają zjawisku narkomanii. Pierwsze pozytywne sygnały zahamowania wzrostu używania narkotyków odnotowano w połowie pierwszej dekady XXI wieku. Ogólnopolskie badania pt. „Młodzież 2010” przeprowadzone przez CBOS w 2010 roku wśród młodzieży szkolnej wykazały stabilizację, a nawet spadek używania narkotyków. Jedyne znaczący wzrost zażywania narkotyków dotyczy preparatów z konopi oraz „dopalaczy”.¹²

Narkotyki nie są substancjami, po które uczniowie sięgają najczęściej. Zdecydowana większość uczniów poprzestaje na eksperymentach z narkotykami. Wyjątkiem jest marihuana i haszysz, do których używania, częściej niż 10 razy, przyznał się co dziesiąty badany.

Analizując badania na potrzeby Legionowa, zwrócić należy uwagę, że wyniki wskazują na najczęstsze zażywanie preparatów z konopi, które następuje w miastach średniej wielkości (od 20 tys. do 100 tys. ludności). O ile sytuacja dotycząca „dopalaczy” w Gminie Legionowo została w dużej mierze opanowana, to sama marihuana coraz częściej przedstawiana jest jako bezpieczny i łagodny narkotyk, podobnie jak alkohol i papierosy, a są one często preludium do sięgania po mocniejsze środki odurzające.

2. Diagnoza problemu uzależnień od alkoholu i narkotyków w Gminie Legionowo

2.1. Badanie przyczyn sięgania po substancje psychoaktywne

Najczęstszym powodem sięgania po substancje psychoaktywne (w tym dopalacze) jest lęk przed odrzuceniem w grupie, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość (dotyczy to też alkoholu czy papierosów – zresztą papierosy i alkohol są pierwszymi środkami, po które sięga młodzież i, jak twierdzą, nabycie ich nie stanowi dla nich

¹¹ Ibidem, s.145.

¹² Ibidem, s.146.

najczęściej żadnego problemu). Zwłaszcza narkotyki pozwalają w pierwszej chwili zniwelować lęk, dają poczucie siły, pozwalają zapomnieć na moment o problemach, których młody człowiek nie umie konstruktywnie rozwiązać. Stanowią też sposób nawiązywania relacji społecznych. Próby leczenia na własną rękę fizycznego i psychicznego bólu, chęć zwiększenia bądź obniżenia poziomu stymulacji i pobudzenia, świętowanie sukcesów i tłumienie smutku, ucieczka od rzeczywistości, lub lepsze radzenie sobie z rzeczywistością, włączenie się do grupy, lub odizolowanie się od grupy, ucieczka od cudzych wymagań oraz maskowanie intymnych uczuć są to wszystko powody subiektywne. Mieszkańcy miasta wymieniają też niezliczone powody obiektywne od zwyczajnych stresów i napięć dnia codziennego po nadzwyczajne zdarzenia z którymi wielu narkomanów się zetknęło tj.: przemoc, krzywdę, przestępczość, brak pieniędzy, możliwość utraty mieszkania. Klienci Punktów Konsultacyjnych w sposób dla siebie typowy sięgają do faktów i kłamstw z własnego życia by wyjaśnić i usprawiedliwić branie, aby swego postępowania bronić i zastosować mechanizm obronny w postaci racjonalizacji. Czasami klienci przyznawali, że mają problemy osobowościowe, ale za wszystkimi tymi postrzeganymi przyczynami krył się człowiek owładnięty poczuciem niemocy wobec zmiennych okoliczności zewnętrznych, własnego stylu życia i siebie samego. Klienci mają ograniczoną zdolność do podejmowania odpowiedzialnych decyzji i jeszcze mniejszą zdolność do podjęcia decyzji o życiu w trzeźwości i zmiany stylu życia.

Młodzi ludzie zażywający **dopalacze** nie mają dużej motywacji do zaprzestania brania - znajdują się często w stadium zmiany zwanej prekontemplacją (zgodnie z literaturą naukową – dr psych. James O. Prochaska). W tym to stadium jedynym odczuwanym problemem jest odczucie nacisków ze strony środowiska zewnętrznego tj. rodziny (ojciec, matka), szkoła itp. - czyli co zrobić żeby „inni przestali zrzędzić na mój temat”. Aktywne branie upośledza zdolność podejmowania decyzji, ale za decyzję by po raz pierwszy sięgnąć po narkotyk odpowiedzialna jest jednostka. Później zaś, kiedy negatywny wpływ uzależnienia na procesy decyzyjne ustępuje w wyniku terapii, decyzja o wytrwaniu w abstynencji znów należy do jednostki. To ona wybiera życie bez narkotyków. Dopiero gdy klient przyzna się, że utracił kontrolę nad nałogiem i nad własnymi decyzjami, zgłasza się na leczenie. Już sam fakt zgłoszenia się na terapię jest wołaniem o pomoc w przerwaniu autodestrukcyjnego zachowania.

2.2. Badanie relacji interpersonalnych w rodzinie klientów

Rodziny osób z problemem uzależnień od substancji psychoaktywnych z terenu Legionowa, szukające pomocy w Samorządowych Punktach Konsultacyjnych, charakteryzują się: dużą nieporadnością w relacjach wewnątrz rodzinnych – więzi emocjonalne pomiędzy rodzicami, bądź już faktycznie nie istnieją (rozwód, separacja), bądź w rodzinie istnieje uzależnienie (głównie ojca) od alkoholu, u części zgłaszających się ojciec jest wycofany z decyzji dotyczących spraw rodzinnych, cedujący reprezentowanie na matkę spraw rodzinnych. W rodzinach tych występuje także często przemoc – tak fizyczna, jak i psychiczna – oraz nieporadność w szukaniu pomocy w radzeniu sobie z przemocą lub uznawanie przemocy za normę. Zwraca uwagę także fakt coraz większej bezradności rodziców wobec demoralizacji dzieci. Rodzice nienauczani właściwych kompetencji rodzicielskich, stosują głównie kary, nagany, wykazując przy tym postawy nadopiekuńczości wobec dziecka.

Z perspektywy zrozumienia zjawiska, **alkoholizm i narkomania są zaburzeniami całej rodziny, upośledzającymi wszystkie lub niektóre obszary funkcjonowania.** Częste są zaburzenia nastroju, myślenie cechuje się brakiem realizmu i uporządkowania, występuje pomieszanie wartości, bądź ich całkowity brak, lub akceptacja wartości antyspołecznych.

Zarówno pod względem psychologicznym jak i egzystencjalnym, alkoholicy i narkomani są często ewidentnymi „bankrutami” moralnymi i duchowymi. Systematycznemu zażywaniu alkoholu i narkotyków towarzyszą destrukcyjne zachowania, szkodliwe tak dla osoby uzależnionej jak i dla innych. Najbardziej typowe to przemoc rodzinna, niebezpieczny seks, przestępczość, próby samobójcze, agresja, brak dbałości o własne zdrowie. Inne objawy ujawniają się w funkcjonowaniu społecznym, do najbardziej typowych należą: zaburzone relacje rodzinne, izolowanie się od przyjętych praktyk socjalizacyjnych, problemy w pracy (opuszczanie pracy, utrata pracy, częste zmiany pracy, brak zainteresowania dla nauki szkolnej).

2.3. Badanie motywacji klientów do życia bez substancji psychoaktywnych

Motywacja do życia w trzeźwości w dużej mierze zależy od bilansu zysków i strat, płynących z przyjmowania narkotyków. I tak osoby krótko biorące, przeżywające jeszcze okres fascynacji, zgłaszają się pod presją rodziców lub kuratorów i stosują bardzo silne mechanizmy obronne. Często początkowa motywacja jest zewnętrzna – głównie problemy prawne – należy ten moment wykorzystać do dalszej pracy nad uzyskaniem wglądu i przeformułowaniu motywacji na wewnętrzną. Osoby wcześniej leczone, doświadczając sytuacji kryzysowych i trwając w lęku przed nawrotem zgłaszają się do terapii – znając już profity z trzeźwości i nie chcąc ich stracić.

Motywacją do zaprzestania brania substancji psychoaktywnych była również niemożność kontrolowania swojego zachowania. Pod wpływem substancji psychoaktywnych narastała nadpobudliwość, uczucie złości i gniewu do całego świata, a szczególnie do członków swojej rodziny.

3. Profilaktyka uniwersalna w Legionowie

3.1. Realizacja programów profilaktycznych w legionowskich szkołach

W 2011 roku Gmina Legionowo sfinansowała realizację programów profilaktycznych, które odbywały się na terenie 10 szkół oraz w sali widowiskowej UM Legionowo.

Programy profilaktyczne realizowane w 2011 r. dla uczniów legionowskich szkół oraz mieszkańców miasta Legionowo					
Inicjator programu	L p.	Data realizacji	Tytuł programu	Cel programu	Adresaci programu
Szkoła Podstawowa nr 1	1.	10.05.2011r. 11.05.2011r. 12.05.2011r.	Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	3 spotkania z rodzicami uczniów

	2.	12.04.2011 r.	<i>Turystyka jest dobra na wszystko</i>	Koncert poruszał: wzajemne relacje dzieci między sobą, stosunek do rodziców i nauczycieli, wartość szacunku, poszanowania, poczucie odpowiedzialności za czyny.	IV i V klasy
	3.	30.09.2011r.	<i>„Sto dwanaście tele – Twoim przyjacielem”</i>	Zapoznanie dzieci z niebezpieczeństwami z jakimi mogą się spotkać oraz ze sposobami postępowania w trudnych sytuacjach.	Uczniowie z klas I-III
Szkoła Podstawowa nr 2	1.	23.05.2011r. -2 realizacje	<i>“Po drugiej stronie myśli”</i>	Spektakl porusza problemy komunikacji, empatii i rozwiązywania konfliktów. Program ma na celu doskonalenie u uczniów kompetencji interpersonalnych poprzez ukazanie młodym ludziom sposobów przekazywania komunikatów i wyrażania swoich potrzeb . Uświadamia im, że porozumiewamy się werbalnie i niewerbalnie oraz jak w konsekwencji postrzegają nas inni. Młodzież kierowana przez psychologa opracowuje takie definicje jak komunikacja, empatia czy rozwiązywanie konfliktów. Uczy się także, jak identyfikować własne potrzeby i w odpowiedni sposób je wyrażać, pozytywnie postrzegać siebie oraz otaczający świat.	Uczniowie z klas V i VI.
Szkoła Podstawowa nr 7	1.	08.04.2011r. -2 realizacje	<i>“Po drugiej stronie myśli”</i>	Spektakl porusza problemy komunikacji, empatii i rozwiązywania konfliktów. Program ma na celu doskonalenie u uczniów kompetencji interpersonalnych poprzez ukazanie młodym ludziom sposobów przekazywania komunikatów i wyrażania swoich potrzeb . Uświadamia im, że porozumiewamy się werbalnie i niewerbalnie oraz jak w konsekwencji postrzegają nas inni. Młodzież kierowana przez psychologa opracowuje takie definicje jak komunikacja, empatia czy rozwiązywanie konfliktów. Uczy się także, jak identyfikować własne potrzeby i w odpowiedni sposób je wyrażać, pozytywnie postrzegać siebie oraz otaczający świat.	Uczniowie z klas IV
Gimnazjum Nr 1 Legionowo ul. Zakopiańska 4	1.	10.10.2011r.	<i>„Szczepki”</i>	Autor programu kieruje uwagę młodych ludzi na budowanie zaufania, miłości i wiary we własne siły a nie tylko wyposaża ich w encyklopedyczną wiedzę na temat działania wszelkiego rodzaju środków odurzających.	Uczniowie z klas I
Gimnazjum Nr 5 Legionowo ul. Jagiellońska 67	1.	10.10.2011r.	<i>„Szczepki”</i>	Autor programu kieruje uwagę młodych ludzi na budowanie zaufania, miłości i wiary we własne siły a nie tylko wyposaża ich w encyklopedyczną wiedzę na temat działania wszelkiego rodzaju środków odurzających.	Uczniowie z klas I
Gimnazjum Nr 6 Legionowo	1.	10.10.2011r.	<i>„Szczepki”</i>	Autor programu kieruje uwagę młodych ludzi na budowanie zaufania, miłości i	Uczniowie z klas I

ul. Jana Pawła I/ 2				wiary we własne siły a nie tylko wyposaża ich w encyklopedyczną wiedzę na temat działania wszelkiego rodzaju środków odurzających.	
Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2	1.	15.03.2011r.	„W środku miasta”	Ukazanie przyczyn i skutków nałogów oraz sposobów przeciwstawiania się presji otoczenia.	Uczniowie klas I gimnazjum
	2.	06.04.2011r. 20.04.2011r. 27.04.2011r.	Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	4 spotkania z rodzicami uczniów
	3.	Wrzesień 2011 r.	Twój wybór – dopalacze i inne środki uzależniające	Zajęcia profilaktyczne prowadzone metodą warsztatową	7 klas gimnazjum spotkanie dla nauczycieli
Zespół Szkół	1.	25.01.2011r.	„Drzazgi” - dwie realizacje	Przedstawienie zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych oraz propagowanie zdrowego stylu życia bez używek	Uczniowie z II i III klas gimnazjalnych
	2.	15.03.2011r.	„W środku miasta”	Ukazanie przyczyn i skutków nałogów oraz sposobów przeciwstawiania się presji otoczenia.	Uczniowie klas I gimnazjum
	3.	21.03.2011r. 22.03.2011r. 23.03.2011r.	Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	3 spotkania z rodzicami uczniów z klas gimnazjalnych
	4.	12.05.2011r. - 25.05.2011r. (uczniowie) 05.05.2011r. (naucz.)	“Trudne stany- jak sobie z nimi radzić” - warsztaty	Celem programu jest: -Uświadomienie młodzieży ich stanów wewnętrznych, w szczególności uczuć i nastrojów w stosunku do własnej osoby. -Nauka konstruktywnego przyjmowania i wyrażania oczekiwań i krytyki. -Stworzenie okazji do zdiagnozowania poziomu agresywności wobec samego siebie i pokazania innej możliwości odnoszenia się do własnej osoby. -Pokazanie efektywnych sposobów radzenia sobie z trudnymi stanami wewnętrznymi, szczególnie z obniżonym nastrojem. -Stworzenie szansy na zmianę przekonań na temat tego, że ich sytuacja jest unikalna poprzez konfrontacje doświadczeń z innymi rówieśnikami. -Dostarczenie nauczycielom wiedzy w zakresie przeżywanych przez młodzież trudnych emocji, obniżonego nastroju.	- 16 grup warsztatowych dla uczniów z 8 klas II gimnazjalnych - 1 grupa warsztatowa dla nauczycieli

	5.	05.10.2011r. - 2 realizacje	„Debata”	Promowanie postaw i kształtowanie umiejętności zdrowego stylu życia, kształtowanie prawidłowych przekonań normatywnych wśród młodzieży dotyczących środków psychoaktywnych oraz uświadomienie natychmiastowych i odroczonych konsekwencji ich używania.	Uczniowie z 4 klas VI szkoły podstawowej
Zespół Szkolno-Przedszkolny	1.	07.04.2011r.	<i>Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców</i>	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	2 spotkania z rodzicami uczniów
Zespół Szkół nr 3	1.	15.03.2011r.	„W środku miasta”	Ukazanie przyczyn i skutków nałogów oraz sposobów przeciwstawiania się presji otoczenia.	Uczniowie klas I gimnazjalnych
	2.	05.04.2011r.	<i>Wywiadówka Profilaktyczna dla rodziców</i>	Celem programu jest wzmocnienie opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w szczególności w rodzinach zagrożonych przemocą.	2 spotkania z rodzicami uczniów
	3.	24.05.2011r.	„Baranek Buczęc”	Tematem przewodnim zrealizowanego była przemoc i różne rodzaje agresji. Dzieci wspólnie zdefiniowały takie pojęcia jak agresja i przemoc. Obserwowały i uczyły się jak wyrażać własne emocje, rozwiązywać konflikty oraz jakie zachowania pozwolą osiągnąć upragniony cel.	uczniowie z klas I-II szkoły podstawowej
	4.	24.05.2011r.	„Ławka”	Celem programu było ukazanie młodzieży sposobów radzenia sobie z agresją oraz rozwiązywania konfliktów bez stosowania przemocy. Program pomaga młodym ludziom stworzyć własny system wartości i przewidywać konsekwencje własnych zachowań.	uczniowie z klas I-II gimnazjalnych
Liceum Ogólnokształcące im. M. Konopnickiej	1.	15.03.2011r.	„W środku miasta”	Ukazanie przyczyn i skutków nałogów oraz sposobów przeciwstawiania się presji otoczenia.	Uczniowie klas I licealnych
	2.	02.12.2011r.	„Szczupak życia”	Autor programu kieruje uwagę młodych ludzi na budowanie zaufania, miłości i wiary we własne siły a nie tylko wyposaża ich w encyklopedyczną wiedzę na temat działania wszelkiego rodzaju środków odurzających.	Uczniowie klas I licealnych
Przedszkole Miejskie nr 12	1.	30.09.2011r.	„Sto dwanaście tele – Twoim przyjacielem”	Zapoznanie dzieci z niebezpieczeństwami z jakimi mogą się spotkać oraz ze sposobami postępowania w trudnych sytuacjach.	Dzieci w wieku 5-6 lat

3.2. Profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne w legionowskich szkołach w 2011 roku

Atrakcyjne zajęcia pozalekcyjne (ale dotyczy to także wyjazdów z programem profilaktycznym oraz, choć w mniejszym stopniu, programów profilaktycznych w legionowskich szkołach) są najlepszym sposobem zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Pomagają

w harmonijnym i prawidłowym rozwoju psychofizycznym i duchowym młodego człowieka oraz w odnalezieniu się w dzisiejszym świecie, w którym istnieje wiele zagrożeń, ukazując konsekwencje własnych wyborów. W profilaktyce zajęcia pozalekcyjne spełniają dwie ważne funkcje – po pierwsze, dają możliwość bieżącego zagospodarowania czasu wolnego młodzieży. O ile nie jest uprawnione jednoznaczne twierdzenie, że w przypadku, gdy młoda osoba nie ma zajęć od razu sięgnie po alkohol i narkotyki, to opierając się na wynikach ewaluacji zajęć pozalekcyjnych z lat poprzednich, czas wypełniony w takim wypadku zostaje przez telewizję i komputer, które choć nie są zaliczane do działań szkodliwych, to także należą do czynników mogących uzależniać. Przedstawienie młodzieży alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego z dala od czynników ryzykownych stanowi więc swoistą formę profilaktyki. Po drugie natomiast, jeśli młoda osoba uczestniczy w zajęciach, które są zgodne z jej zainteresowaniami lub pomagają jej takie zainteresowania rozwijać, to istnieje szansa, że proponowane zajęcia zostaną przez uczestnika przeniesione także poza wymiar szkolny. Innymi słowy – jeśli oferta okaże się wystarczająco atrakcyjna, to nowe umiejętności i wiedza mogą posłużyć do dalszego, samodzielnego rozwijania zainteresowań nastolatka. A im bardziej urozmaicone i satysfakcjonujące będzie jego życie prywatne, tym mniejsze prawdopodobieństwo, że będzie się on starał urozmaicać je za pomocą alkoholu lub narkotyków. Mając powyższe na uwadze w 2011 roku Gmina Legionowo sfinansowała realizację profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych, które odbywały się na terenie 10 szkół.

**Profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne w legionowskich szkołach
w terminie luty - grudzień 2011
(28.02.2011r. - 09.12.2011r.)**

Okres realizacji	Liczba programów realizowanych we wszystkich szkołach	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Ilość tygodni	Łączna liczba godzin realizacji we wszystkich szkołach	Całkowity koszt realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	29	29	95	12	1.118 h 7 szkół	39.130zł	896
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	41	35	101	12	1.208 h 10 szkół	42.280 zł	893
RAZEM:					2.326 h	81.410 zł	1.789

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	3	3	6	72 h	102
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	3	3	6	72 h	68
RAZEM:				144 h	170

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	6	5	11	132 h	115
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	8	5	11	132 h	172
RAZEM:				264 h	287

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	3	4	12	144 h	85
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	5	5	12	144 h	94
RAZEM:				288 h	179

ZESPÓŁ SZKOLNO- PRZEDSZKOLNY

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	4	4	12	144 h	131
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	4	4	12	144 h	108
RAZEM:				288 h	239

ZESPÓŁ SZKÓŁ

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	7	7	32	382 h	343
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	8	7	29	344 h	204
RAZEM:				726 h	547

ZSO NR 2

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	3	3	6	72 h	37
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	3	3	7	84 h	64
RAZEM:				156 h	101

ZESPÓŁ SZKÓŁ nr 3

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (28.02-10.06.2011r.)	3	3	16	172 h	83
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	7	5	18	216 h	137
RAZEM:				388 h	220

GIMNAZJUM nr 1

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	1	1	2	24	11

GIMNAZJUM nr 5

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	1	1	2	24	20

GIMNAZJUM nr 6

Okres realizacji	Liczba programów w szkole	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Liczba godzin realizacji	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Wrzesień-grudzień (12.09.-09.12.2011r.)	1	1	2	24	15

Szczegółowa informacja z realizacji profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych w legionowskich szkołach w 2011 r.

	I półrocze 2011 r.	II półrocze 2011 r.
Liczba realizatorów we wszystkich szkołach	29	35
Łączna liczba realizowanych programów we wszystkich szkołach	29	41
Liczba godzin realizacji w jednym tygodniu	95	101
Łączna liczba godzin zrealizowana w okresie sprawozdawczym	1.118	1.208
Średnia liczba uczniów obecna na zajęciach	14	16
Liczba uczniów uczestnicząca w zajęciach podczas całej ich realizacji we wszystkich szkołach	896	889
Podział tematyczny realizowanych programów profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych	Rodzaje zajęć: zajęcia sportowe, warsztaty kulturalne związane z literaturą i sztuką, zajęcia matematyczno- informatyczne, zajęcia przyrodniczo- chemiczne, zajęcia artystyczne, edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie, zajęcia wspomagające uczenia w nauce i wzmacniające jego tożsamość oraz zabezpieczające czas wolny dzieci, zajęcia językowe.	Rodzaje zajęć: zajęcia sportowe, warsztaty kulturalne związane z literaturą i sztuką, zajęcia informatyczne, zajęcia logopedyczne, zajęcia taneczno- wokalne, edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie, zajęcia wspomagające uczenia w nauce i wzmacniające jego tożsamość oraz zabezpieczające czas wolny dzieci, zajęcia językowe.
Główne cele stawiane przez realizatorów zajęć, które udało się osiągnąć podczas pracy z dziećmi	- nabywanie właściwych postaw prospołecznych, -umiejętność pracy w zespole i przebywania w grupie rówieśniczej, -przezwyciężanie trudności w nauce, -rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów, -pogłębianie wiedzy w sposób bezstresowy, -umiejętność korzystania z różnych źródeł wiedzy, -przestrzeganie zasad fair play i zdrowej rywalizacji, -tworzenie pozytywnego wizerunku własnej osoby.	- rozwijanie motywacji i nastawień, - kształtowanie cech wolicjonalnych, - wzmacnianie wiary w siebie, - działania na rzecz własnego zdrowia, - zmniejszanie poziomu agresji, - kształtowanie właściwych wzorców bycia w grupie, - rozwijanie postaw prospołecznych, - ćwiczenie komunikacji społecznej, - rozwijanie zainteresowań, - kształtowanie umiejętności autoprezentacji własnych poglądów, - zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom zdrowia.
Zmiany w zachowaniu uczestników zajęć, które zaobserwowali realizatorzy	Uczniowie częściej podejmują próby samodzielnego rozwiązywania problemów, łatwiej nawiązują kontakty z rówieśnikami, przestrzegają zasad fair play, lepiej planują swój czas wolny, są dla siebie bardziej tolerancyjni, stali się bardziej odpowiedzialni za zadania, których się podejmują, lepiej radzą sobie z emocjami, lepiej współpracują w grupach.	Realizatorzy zaobserwowali u uczniów następujące zmiany: - większą świadomość odpowiedzialności za podejmowane decyzje, - wrażliwość, empatię, - umiejętność rozpoznawania emocji, - umiejętność radzenia sobie z lękiem, stresem, - pewność siebie. - poprawę wzajemnych relacji.

3.3. Ewaluacja zajęć pozalekcyjnych

W związku z zakończeniem realizacji cyklu profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych realizowanych w terminie luty - czerwiec 2011r. Wydział Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych przeprowadził badania ankietowe, którymi zostało objętych 140 losowo wybranych uczestników programu z 7 szkół oraz 29 realizatorów. Taka corocznie przeprowadzona ewaluacja ma na celu systematyczne badanie wartości realizowanych programów z punktu widzenia przyjętych kryteriów, w celu ich doskonalenia i dopasowania do potrzeb młodych odbiorców. Ewaluacja jest też ważną częścią procesu podejmowania decyzji przy wyborze oferty programów profilaktycznych realizowanych w kolejnych semestrach nauki szkolnej. To również ocena przydatności i skuteczności podejmowanych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych w odniesieniu do założonych celów, służąca doskonaleniu działań profilaktycznych.

Wyniki badań wskazują, że 98,6% uczniów uważa, że zajęcia dodatkowe są ich zdaniem potrzebne i w 100% spełniły oczekiwania uczestników. Ponad 96% ankietowanych nadal chciałoby uczęszczać na tego rodzaju zajęcia w przyszłym roku. Prawie 100% uczniów oceniło pozytywnie atmosferę określając ją jako dobrą, sprzyjającą otwartej komunikacji i współpracy.

Uczestnicy wypowiedzieli się również odnośnie umiejętności, które nabyli uczestnicząc w zajęciach:

- 140 osób czyli 100 % ankietowanych uczniów przyznało, że uczęszczając na zajęcia odniosło następujące korzyści:

- lepsze kontakty z rówieśnikami i z otoczeniem-64,3%
- rozwijanie zainteresowań-68,6%
- wzbogacenie wiedzy-54,3%
- poprawa sprawności fizycznej-47,9%
- lepszą współpracę w grupie-59,3%

Udział w zajęciach spowodował następujące zmiany w zachowaniu, postawie, myślach, decyzjach uczestników:

- 129 osób czyli 92,2 % ankietowanych uczniów przyznało, że udział w zajęciach wpłynął na ich zachowanie. Najczęstsze wypowiedzi to: czuję się bardziej odpowiedzialny/odpowiedzialna za podejmowane decyzje (50,7%), lepiej radzę sobie ze swoimi emocjami-(52,6%), jestem bardziej tolerancyjny/tolerancyjna wobec innych (41,4%), łatwiej nawiązuję kontakty z rówieśnikami (66,4%), mam większą świadomość zagrożeń wynikających z palenia papierosów, picia alkoholu i brania narkotyków (27,9%).

W przypadku, gdyby nie było zajęć pozalekcyjnych uczniowie spędzaliby czas wolny w następujący sposób: gra na komputerze -57,9%, oglądanie TV-64,3%, zabawa na świeżym powietrzu-44,3%, spotkania z przyjaciółmi-48,6%, czytanie książek-24,3%, nuda-35%.

Znaczny odsetek badanych uczniów tj. 40,7% uznało, że w szkole nie brakuje żadnych zajęć pozalekcyjnych, natomiast 59,3% ankietowanych dostrzegło w swojej szkole deficyt zajęć pozalekcyjnych: na basenie-35,7% , taniec-17,6% , zajęcia plastyczne-10%, zajęcia sportowe-15,7%, warsztaty teatralne-15%, zajęcia muzyczne-12,1%, koła języków obcych-20,7%.

Ankietowani realizatorzy jako główne cele, które udało się osiągnąć podczas pracy z dziećmi wskazali na:

- rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów,
- pogłębianie wiedzy w sposób bezstresowy,
- zaspokojenie potrzeby nawiązania kontaktu z osobą dorosłą,

- budowanie poczucia wspólnoty w grupie,
- przestrzeganie zasad fair play i zdrowej rywalizacji,
- tworzenie pozytywnego wizerunku własnej osoby,
- nabywanie właściwych postaw prospołecznych,
- umiejętność pracy w zespole i przebywania w grupie rówieśniczej,
- przezwycięzanie trudności w nauce.

Zmiany w zachowaniu uczestników zajęć, które zaobserwowali realizatorzy to: uczniowie lepiej planują swój czas wolny, są dla siebie bardziej tolerancyjni, stali się bardziej odpowiedzialni za zadania których się podejmują, lepiej radzą sobie z emocjami, lepiej współpracują w grupach, częściej podejmują próby samodzielnego rozwiązywania problemów, łatwiej nawiązują kontakty z rówieśnikami, przestrzegają zasad fair play.

3.4. Programy profilaktyczne realizowane podczas wyjazdów

Programy profilaktyczne na wyjeździe - ferie 2011 r.

Lp	KRYTERIA	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3
1	Nazwa podmiotu zgłaszającego chęć uczestnictwa	Parafia rzymskokatolicka garnizonowa św. Józefa Oblubieńca NMP. ul. Piłsudskiego 5, 05-120 Legionowo tel. 500 105 768	Parafia Rzymsko – Katolicka Matki Bożej Fatimskiej ul. Orłat Lwowskich 8, 05 – 119 Legionowo	Legionowskie Stowarzyszenie Koszykówki „Basket” ul. Batorego 43 b, 05-120 Legionowo
2	Nazwa Programu	„Niesienie radości i dobra”	„Szczepan drugiego” część 6	"Masz wybór"
3	Liczba dzieci uczestniczących w wyjeździe,	10	50	ok. 35
4	Liczba dzieci uczestniczących w wyjeździe i będących podopiecznymi programu pracy środowiskowej	10	10	21
5	Termin realizacji	14.02. – 24.02.	13.02.– 19.02.	20.02. – 27.02.
6	Liczba dni pobytu	11	7	8
7	Miejsce realizacji	Ośrodek Edukacyjno-Wypoczynkowy w Łapszach Niżnych	Ustroń – Beskid Śląski	Terechova, Słowacja
8	Przedział wiekowy uczestników	9 do 16 lat	9 do 15 lat	7 do 16 lat
9	Cel strategiczny programu	Promocja zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz zabezpieczenie dzieci i młodzieży przed sięganiem po substancje psychoaktywne	-	-
10	Cele programu	Celem wyjazdu jest zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom szczególnie zagrożonym patologiami, przejawiającym zaburzenia i defekty uspołecznienia, pomoc	Praca na wartościach, tj. szacunek do drugiego człowieka, akceptacja osób słabszych, starszych, tolerancja wobec inności, poczucie własnej wartości, uczciwość, budowanie wzajemnego	- Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym u uczniów, - Zdobywanie wiedzy o negatywnym działaniu środków uzależniających, - Zachęcenie do rozwoju i samorealizacji bez środków

		wszechstronnym rozwoju, jak również rozwijanie zainteresowań i uzdolnień młodego człowieka. Ponadto celami programu są: umiejętność współpracy w grupie, pozytywne myślenie o swoich możliwościach, uczenie samodyscypliny, uczenie właściwego gospodarowania czasem, odpowiedzialności; przełamanie wstydu i nieśmiałości.	zaufania, wprowadzenie norm sprzyjających zdrowemu stylowi życia bez alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz wprowadzenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	uzależniających, - Propagowanie zdrowego, godnego, aktywnego stylu życia, Pokazanie perspektywy zdrowego życia i drogi do sukcesów osobistych bez substancji uzależniających.
11	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	Zajęcia sportowo-rekreacyjne, jazda na nartach; Wycieczki do Zakopanego, Łudźmierza, Nidzicy.	Wykład, dyskusja modelowana, burza mózgów, warsztaty w formie zabaw.	Metoda poszukująca, praca w małych grupach, wystąpienia, prezentacje, wykłady, gry i zabawy pedagogiczne.
12	Czas prowadzenia programu profilaktycznego jednego dnia, jednej grupy	1 x 30 minut/dzień	1x30 minut/dzień	1x60 minut/dzień x 3dni
13	Oczekiwane rezultaty i efekty przeprowadzonych zajęć	Mierzalne: wielkość populacji objęta programem Niemierzalne: Zadowolenie z pobytu, wpływ programu na późniejsze wybory życiowe i zachowania Mierniki ujęte zostaną w sprawozdaniu po realizacji.	- Integracja grupy poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem, - budowanie wzajemnego zaufania i otwartości, - pokazanie znaczenia precyzyjnego komunikowania się, - dostarczenie podstawowych wiadomości o asertywności, - rozwój umiejętności aktywnego słuchania, - stworzenie okazji do określenia własnych granic obszaru „ja”, - nabycie umiejętności poznawania okolic z realizacją programu	- Rozumienie czym są zachowania ryzykowne - Uczniowie potrafią wymienić negatywne skutki zażywania środków psychotropowych - Umiejętność stworzenia indywidualnego planu aktywności, bez środków psychoaktywnych - Uczniowie wiedzą czym są dopalacze oraz jakie mogą być konsekwencje ich przyjmowania

Programy profilaktyczne na wyjeździe – wakacje 2011 r.

Lp	Kryteria	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3	Podmiot 4	Podmiot 5	Podmiot 6	Podmiot 7	Podmiot 8
1.	Nazwa podmiotu zgłaszającego chęć uczestnictwa	Parafia Rzymsko-Katolicka M.B. Fat. Orląt Lwowskich 8, 05-119 Legionowo	Centrum Pomocy Pedagogiczno - Psychologicznej w Legionowie ul. Zegrzyńska 47 05-119 Legionowo	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Kantego ul. ks. Józefa Schabowskiego 2 05-120 Legionowo	Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa ul. Piłsudskiego 47 05-120 Legionowo	Klub Sportowy „Legionovia” ul. Parkowa 27 05-120 Legionowo	Dom Dziecka im. Ojca Świętego Piusa XI ul. Piusa 69 05-123 Chotomów	Młodzieżowy Klub Sportowy „Iskra” ul. Chrobrego 50 B 05-120 Legionowo	Parafia Rzymsko-Katolicka M.B. Fat. Orląt Lwowskich 8, 05-119 Legionowo
2.	Nazwa Programu	Szanuj Drugiego cz. VII	Program Profilaktyczny z elementami socjoterapii w trakcie Obozu Sportowo-Językowego dla Dzieci z Legionowa „Gdańsk - Świbno 2011”	„Budować na skale”	„Budować na skale” - edycja II	Obóz sportowy	„Wiem kim jestem”	„Nie palę, nie piję, trenuję siatkówkę i zdrowo żyję”	„Nie czyń drugiemu co tobie nie mile”
3.	Termin realizacji	04-12.07.2011 (9 dni)	25.06-04.07.2011 (10 dni)	25.06-3.07.2011 (9 dni)	10.07-19.07.2011 (10 dni)	25.07 – 03.08.2011 (10 dni)	15.08-28.08.2011 (14 dni)	14.08 – 24.08.2011 (11 dni)	16-22.08.2011 (7 dni)
4.	Miejsce	Wakacyjny	Ośrodek	Szkolne	Sielpia k.	Sypniewo	Krynica	Szczytno	Sumowo k. Sejna

	realizacji	wyjazd do Włoch (Znojmo – Czechy, Rimini, Padwa, Rawenna, Wenecja)	Wypoczynkowy „Boruta” w Gdańsku - Świbnie	Schronisko Młodzieżowe „Akademia Bieszczadzka” w Jabłonkach, Baligród (k. Ustrzyki Dolne)	Kielc		Morska		
5.	Liczba dzieci uczestniczących w wyjeździe	52	40	90	45	27	7	33 (19 z L-wa)	45
6.	Rozpiętość wiekowa uczestników	9-15 lat. Grupy wiekowe 9-11, 12-13 i 14- 15	7-13 lat	8-18 lat	9-18 lat	11 lat	15-19 lat	11-16 lat	9-12 lat
7.	Liczba uczestników w programu profilaktycznego	52 (grupy: 2x17 osób, 1x18 osób)	30 osób (2 grupy po 15 osób)	90	45 (3 grupy x 15 osób)	27 osób (2 grupy – 12 i 15 osób)	7 osób	19 osób	45 (3 grupy x15 osób)
8.	Wymiar czasu prowadzenia dla jednej grupy	1 x dziennie z 3 grupami po 30 minut przez 9 dni	1 x dziennie x 1 godzina x 10 dni	2 x 1 godzina dziennie x 6 dni	30 minut dziennie	1 godzina dziennie x 9 dni	1,5 godziny dziennie x 10 dni	45 minut x 9 dni	1 x dziennie z 3 grupami po 30 minut przez 6 dni
9.	Cele programu	Praca na wartościach, budowanie wzajemnego zaufania, wprowadzanie norm sprzyjających zdrowemu stylowi życia bez substancji psychoaktywnych, wypracowanie sposobów radzenia w sytuacjach trudnych, asertywność, zabezpieczenie czasu, zmniejszenie agresji, komunikacja interpersonalna	Dostarczenie uczestnikom obozu letniego okazji do przeżycia pozytywnych doświadczeń społecznych korygujących obraz siebie, umożliwienie nabycia wartościowych umiejętności, ważnych w kontaktach społecznych oraz stworzenie okazji do odreagowania napięć.	Poznanie podstawowych stanów emocjonalnych, rozumienie pojęć wyrażających uczucia, ocenianie sytuacji zagrażających życiu i zdrowiu, rozpoznawanie substancji zagrażających zdrowiu.	Praca na wartościach – umiejętność stosowania różnych form komunikacji, podejmowanie dojrzałych wyborów, rozpoznawanie substancji zagrażających zdrowiu, umiejętność oceny sytuacji zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwu)	- Wzmocnienie tożsamości dziecka i przynależności do grupy rówieśniczej, - zagospodarowanie czasu wolnego, - kształtowanie właściwych postaw społecznych h modelowanych przez trenera, konstruktywne rozwiązywanie problemów, budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, rozwijanie własnych zainteresowań.	Zwiększenie osobistego zaangażowania do abstynencji i powściągliwości w przypadku zachowań ryzykownych, korygowanie przekonań o swojej osobie, zwiększenie poczucia własnej wartości, zwiększenie świadomości własnych umiejętności zaradczych.	Uświadomienie dzieciom zagrożeń dla życia i zdrowia wynikających z palenia papierosów, picia alkoholu i używania narkotyków; Uświadomienie dzieciom czym jest agresja i stres bezpieczeństwa o o raz nauczenie ich radzenia sobie z tymi mocjami.	Praca na wartościach, budowanie wzajemnego zaufania, wprowadzanie sposobów radzenia w sytuacjach trudnych, uczenie asertywności, nabycie umiejętności dawania, osobistego wsparcia, zmniejszanie poziomu gniewu, właściwa komunikacja w relacjach interpersonalnych
10.	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	Mini wykład, dyskusja modelowa, burza mózgów, projekcja multimedialna, scenki rodzajowe	Zajęcia w oparciu o aktywność uczestników: zabawy, praca z tekstem, psychodrama, burza mózgów, praca w zespole. Praca w grupie, inscenizacje, ćwiczenia ruchowe, zadania plastyczne, burza mózgów, krąg uczuć, rundki, rozmowy	Zajęcia w oparciu o aktywność uczestników: zabawy, praca z tekstem, psychodrama, burza mózgów, praca w zespole.	Dyskusja modelowa, mini wykłady, „burza mózgów”	Wykłady, dyskusja, praca w grupach, scenki.	Praca w parach, mini wykłady, rundka, scenki rodzajowe i inne.	Wykłady, dyskusja, spotkania z policjantami	Mini wykład, dyskusja modelowa, burza mózgów, projekcja multimedialna, scenki rodzajowe
11.	Oczekiwane rezultaty i efekty przeprowadzonych zajęć	1. Wzrost umiejętności interpersonalnych 2. Wzrost samodzielności i samodyscypliny 3. Wzrost szacunku do drugiego człowieka	1. Zadbanie o doznawanie pozytywnych doświadczeń. 2. Zaspokojenie potrzeby osiągnięć. 3. Zaspokojenie potrzeby tworzenia i posiadania własnych wytworów, 4. Stworzenie możliwości odtwarzania	- Uczestnik zna, rozumie, wyraża emocje i potrafi o nich mówić, - potrafi dostrzec niebezpieczeństwo, - potrafi opanować uczucie lęku, - umie	Uczestnicy łatwo nawiązują kontakty, panują nad emocjami, dokonują samooceny swoich zachowań i działań, podejmują dojrzałe	Uczeń wie jak odnaleźć się w sytuacji stresowej. Zna sposoby rozwiązywania konfliktów, - zna swoją tożsamość i identyfikuje się z grupą rówieśniczą, - wie jak	Uczestnik: - ma wiedzę na temat choroby alkoholowej, - wie jakie ma mocne i słabe strony, - potrafi być asertywny, nazwać swoje uczucia i emocje.	Zdobycie wiedzy na temat zagrożeń psychoaktywnych, kształtowanie postaw społecznych, prawidłowe funkcjonowanie w grupie rówieśniczej,	- integracja grupy poprzez lepsze poznanie siebie nawzajem - budowanie wzajemnego zaufania i otwartości - pokazanie znaczenia precyzyjnego komunikowania się

			i przekształcania rzeczywistości. 5. Zapewnienie możliwości pokonywania przeszkód. 6. Zapewnienie możliwości wczuwania się w rolę i ich odtwarzanie 7. Zapewnienie możliwości ucieczki w „kraj fantazji”. 8. Zaspokojenie potrzeby ruchu i aktywnego działania. 9. Zapewnienie możliwości swobodnego działania. 10. Stworzenie możliwości podwyższania własnej wartości.	formułować swoje uczucia i opinie, - potrafi aktywnie słuchać, - umie nazwać i rozróżnić szkodliwe dla zdrowia substancje, - potrafi dokonać właściwego wyboru dotyczącego dbania o własne zdrowie i bezpieczeństwo.	wybory	zagospodarować czas wolny. Wie czym jest nałóg i jakie są jego skutki, - posiada umiejętność odmawiania w sytuacji bezpośredniego kontaktu z alkoholem i substancjami szkodliwymi.		umiejętność wykorzystania czasu wolnego.	- rozwój umiejętności aktywnego słuchania - stworzenie okazji do określenia własnych granic obszaru „JA”
--	--	--	--	---	--------	--	--	--	---

3.5. Projekt profilaktyczny „Otwarte boiska”

Zajęcia sportowe na boiskach realizowane w terminie 21.03.2011r.-11.06.2011r. (12 tygodni)

Szkoła	Liczba realizatorów	Liczba godzin realizowanych w tygodniu	Liczba godzin w całym okresie realizacji	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
3	3	15	180	176

SZKOŁA	Tytuł realizowanego programu	Liczba godzin w tyg.
Szkoła Podstawowa nr 7	“Zajęcia sportowe- gry zespołowe”	5
Z.S.O. Nr 2	“Gry i zabawy rekreacyjne z elementami gier zespołowych”	5
Zespół Szkół nr 3	“Profilaktyka poprzez zajęcia ruchowe- Piłka Nożna”	5
RAZEM: 3	3	15

Zajęcia sportowe na boiskach realizowane w terminie 05.09.2011r.-28.10.2011r. (8 tygodni)

Szkoła	Liczba realizatorów	Liczba godzin realizowanych w tygodniu	Liczba godzin w całym okresie realizacji	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
4	4	20	160	160

SZKOŁA	Tytuł realizowanego programu	Liczba godzin w tyg.
Zespół Szkolno-Przedszkolny	“Gry i zabawy ruchowe w mini piłce nożnej”	5

Zespół Szkół	“Otwarte boiska 2011”	5
Zespół Szkół nr 3	“Profilaktyka poprzez zajęcia ruchowe- Piłka Nożna”	5
Zespół szkół Ogólnokształcących nr 2	“Gry zespołowe z elementami gier i zabaw rekreacyjnych”	5
RAZEM: 4	4	20

Aktywność fizyczna (ruchowa) stanowi kluczowy i integrujący składnik zdrowego stylu życia i jest jedną z podstawowych potrzeb człowieka w każdym okresie życia. Uaktywnianie ruchowe dziecka wpływa nie tylko na rozwój motoryczny, ale i pozostałe sfery rozwoju i funkcjonowania jego organizmu. W sferze psychicznej i społecznej pomaga uzyskać szereg cech niezbędnych w życiu dorosłego człowieka, np. odporność na stresy, równowaga emocjonalna, umiejętność psychicznej adaptacji do zmieniających się warunków.

3.6. Samorządowe Punkty Profilaktyczne i Programy Pracy Środowiskowej pracujące na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta

- 1) Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży.
- 2) Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 2, ul. Jagiellońska 67.
- 3) Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 7, ul. Królowej Jadwigi 7.
- 4) Program profilaktyczny „Wszyscy jesteśmy tacy sami”.
- 5) Środowiskowe Ognisko Wychowawcze TPD, ul. Piłsudskiego 3.
- 6) Dwie świetlice profilaktyczne prowadzone przez Caritas DWP: ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 20, ul. Sikorskiego 11.
- 7) Świetlica profilaktyczna przy Parafii M.B. Fatimskiej ul. Orłąt Lwowskich 8 funkcjonująca w okresie wakacji.

4. Profilaktyka selektywna – pomoc psychospołeczna i prawna skierowana do mieszkańców Legionowa

4.1 Punkt Konsultacyjny Przemoc w Rodzinie.

Punkt Konsultacyjny „Przemoc w Rodzinie” dostępny był dla mieszkańców Legionowa na przestrzeni całego roku przez 8 godzin tygodniowo. W punkcie udzielano wsparcia psychicznego, pomocy psychologicznej w kontaktach indywidualnych oraz z rodziną, uczono umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, dostarczano informacji o obowiązujących przepisach prawnych dotyczących rodzin oraz pomocy w prowadzonych działaniach sądowych. Z pomocy punktu skorzystało około 100 mieszkańców Legionowa.

4.2 Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym

W Punkcie udzielane były konsultacje skierowane do osób używających substancji psychoaktywnych mające na celu motywowanie ich do podjęcia leczenia, jak również dla członków ich rodzin skoncentrowane na edukacji w zakresie konstruktywnych metod postępowania wobec osoby uzależnionej, ponadto prowadzone były badania osób sięgających po substancje

psychoaktywne. Na konsultacje zgłaszały się osoby kierowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Wydział Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych, kuratorów Sądu Rejonowego w Legionowie, kadre pedagogiczną oraz konsultantów innych punktów pomocowych, działających pod auspicjami Urzędu Miasta Legionowo. Punkt dostępny był dla mieszkańców miasta na przestrzeni całego roku przez 3 godziny dziennie.

Ogółem udzielono 120 porad indywidualnych i rodzinnych, psychologicznych diagnoz problemu oraz interwencji kryzysowych /w tym 30 porad telefonicznych/.

W oparciu o indywidualną diagnozę problemu klienci kierowani byli do:

- Poradni specjalistycznych na terenie Warszawy – pomoc psychiatryczna, systematyczna terapia indywidualna i grupowa, systemowa terapia rodzinna, skierowania do placówek stacjonarnych, konsultacje w punktach metadonowych.
- Poradni specjalistycznej na terenie Nowego Dworu Mazowieckiego – pomoc psychiatryczna, systematyczna terapia indywidualna i grupowa
- dla zainteresowanych leczeniem stacjonarnym przedstawiona została oferta Ośrodka MONAR w Wyszku oraz Ośrodka dla Młodzieży PTZN w Wólce Przybojewskiej.
- rodzice motywowani byli do podjęcia terapii dla osób współuzależnionych,
- Punktu Przemocy w Rodzinie Legionowie w przypadkach gdy występowały problemy związane z występowaniem przemocy fizycznej lub psychicznej,
- w sytuacjach gdy osoby zgłaszające się były uzależnione od alkoholu z komponentą narkotykową kierowani byli do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- w przypadku trudnych stanów emocjonalnych, klienci kierowani byli na psychoterapię do Samorządowej Poradni Psychologicznej oraz otrzymywali ofertę uczestnictwa w grupie psychoedukacyjnej dla osób potrzebujących wsparcia.
- klienci w uzasadnionych przypadkach otrzymywali informację, że istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych.
- część osób objęta została systematyczną pomocą terapeutyczną w ramach Punktu.

Z uwagi na fakt, że klienci doznawali problemów dotyczących przemocy i alkoholizmu, w Punkcie prowadzone były porady w sposób interdyscyplinarny, czyli odnoszące się do niwelowania lub zmniejszania problemów wynikających z doświadczanej przemocy lub zaburzeń porządku wynikających z nadużywania alkoholu przez członka rodziny co powodowało destrukcyjne rozwiązywanie własnych problemów klienta poprzez nadużywanie leków tłumiących lęki i pobudzających do aktywności.

4.3 Punkt Konsultacyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Mieszkańcy Legionowa mogli skorzystać z pomocy świadczonej przez Punkt Konsultacyjny MKRPA. Do Punktu zgłaszali się głównie członkowie rodzin z problemem alkoholowym zwracając się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu zaistniałej dysfunkcji. Zgodnie z przyjętą procedurą z osobami doświadczającymi problemów uzależnienia, współuzależnienia i przemocy, prowadzone były rozmowy mające na celu rozbrojenie mechanizmów obronnych:

w przypadku alkoholika – podejmowana była edukacja kompetencji społecznych i pokazanie mechanizmów uzależnienia: nałogowego regulowania uczuć, iluzji i zaprzeczenia, minimalizacji. Członkowie Komisji motywując klientów do podjęcia leczenia koncentrowali się na ustaleniu stadium zmiany w którym znajduje się klient (zgodnie z literaturą naukową – dr psych. James O. Prochaska). W zależności od stwierdzenia czy klient znajdował się w fazie prekontemplacji – oporu, kontemplacji – wglądu, przygotowania – nadziei czy też działania – energii, specjaliści Komisji stosowali inne narzędzia w celu zmotywowania do leczenia. Klientom w *fazie prekontemplacji* próbowano poszerzać poziom świadomości poprzez ukazanie problemu i budzenie wątpliwości oraz uświadamianie ryzyka i zachęcanie do wprowadzenia zmiany. W *fazie*

kontemplacji członkowie Komisji pomagali rozważyć klientowi argumenty „za” i „przeciw” picie oraz próbowali wzmocnić wiarę klienta we własne możliwości oraz zdolność dokonania zmiany. W *fazie przygotowania* pomagano klientom przygotować realistyczny plan działania podkreślając korzyści płynące ze zmiany. Klientów w *fazie działania* motywowano do stosowania przeformułowań, unikania „wyzwalacza – w postaci alkoholu” oraz stosowanie nagradzania. W przypadku osób współuzależnionych – ukazywano mechanizmy *nadopiekuńczości, nadkontroli*, które traktowane są jako *destrukcyjne sposoby przystosowania do życia w rodzinie alkoholowej*.

Osoby współuzależnione uczone były konstruktywnych sposobów postępowania wobec osób uzależnionych.

W sytuacji nie osiągnięcia zamierzonych efektów tj. nie zaprzestania picia przez osobę uzależnioną oraz stosowania przemocy, zaniedbywania i demoralizacji małoletnich, zakłócania porządku publicznego, MKRPA wysyłała wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o obowiązek podjęcia leczenia w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym leczenia odwykowego, w przypadku gdy był zagrożony rozwój dziecka o wgląd w sytuację małoletnich. Co miesiąc odbywały się kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, których zasadniczym celem była krótka edukacja sprzedawców napojów alkoholowych dotycząca obowiązującego prawa zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Wizytacje te odbywały się zgodnie ze szczegółowym harmonogramem przyjętym Zarządzeniem Prezydenta Miasta Legionowo. Członkowie Komisji odwiedzili 64 placówki handlowe. MKRPA posiada dokumentację dla 950 osób nadużywających alkoholu zgromadzoną od lat 1998 – 2011.

MKRPA współpracowała w realizacji swoich zadań z: Sądem Rejonowym w Legionowie, Prokuraturą Rejonową w Legionowie, Komendą Powiatową Policji w Legionowie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Legionowie, ośrodkami terapeutycznymi i detoksykacyjnymi zlokalizowanymi na terenie województwa mazowieckiego.

Komisja wydała 65 opinii o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym w formie Postanowień.

4.4 Samorządowa Poradnia Psychologiczna.

Samorządowa Poradnia Psychologiczna dostępna była dla mieszkańców Legionowa, którzy potrzebowali porad psychologicznych z zakresu terapii rodzinnej, pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Klienci Poradni mogli skorzystać z psychoterapii indywidualnej oraz terapii małżeńskiej. Z oferty mieszkańcy miasta mogli korzystać na przestrzeni całego roku przez 8 godziny tygodniowo. Z tej formy wsparcia skorzystało około 60 osób.

4.5 Grupa psychoedukacyjna dla osób wymagających wsparcia, bezpłatne porady prawne i psychologiczne.

Mieszkańcy Legionowa mieli możliwość korzystania z formy wsparcia w postaci co tygodniowych spotkań w grupie psychoedukacyjnej. Podczas spotkań poznawali zagadnienia z zakresu kompetencji społecznych, które mogli u siebie rozwijać, co mogło mieć wpływ na ich lepsze funkcjonowanie w życiu codziennym.

Ponadto raz w miesiącu na przestrzeni całego roku mieli możliwość skorzystania z konsultacji prawnych z zakresu prawa rodzinnego. Z bezpłatnych porad prawnych skorzystało około 100 mieszkańców Legionowa.

4.6 Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Legionowie działający na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który realizował działania określone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Legionowie. Zasadniczym celem zespołu jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb dla wypracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej w Legionowie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie, Komendy Powiatowej Policji w Legionowie, przedstawiciel ochrony zdrowia, przedstawiciele oświaty – głównie dyrektorzy szkół, Prokuratury Rejonowej w Legionowie oraz Kuratorzy Sądu Rejonowego w Legionowie. Zespół Interdyscyplinarny powołał grupę roboczą do rozwiązywania konkretnych przypadków przemocy domowej. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grupy roboczej wykonywali zadania w ramach swojej pracy zawodowej i służbowej.

5. Profilaktyka wskazująca – specjalistyczna pomoc skierowana do mieszkańców Legionowa

5.1 Grupa konstruktywnego radzenia sobie ze złością dla mieszkańców miasta Legionowo w WOTÓW w Pruszkowie.

W Wojewódzkim Ośrodku Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie dla mieszkańców miasta Legionowo przebywających w tym ośrodku prowadzono „Grupę konstruktywnego radzenia sobie ze złością”. Zajęcia odbywały się na przestrzeni 66 godzin w roku, a ich celem było poznanie konsekwencji niekonstruktywnego wyrażenia złości w różnych sferach własnego funkcjonowania, uświadomienie konsekwencji tłumienia w sobie uczuć przykrych, poznanie konstruktywnego postępowania, ćwiczenie konstruktywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Zajęcia prowadzone były przez specjalistę psychoterapii uzależnień.

5.2 Poradnie Terapii Uzależnień i Współuzależnień od Alkoholu w Legionowie NZOZ EL – MED oraz NZOZ Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE”

Z przedstawionej przez EL – MED NZOZ Przychodnia Lekarzy Specjalistów informacji wynika, że w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu funkcjonowały następujące rodzaje pomocy terapeutycznej:

- dla osób uzależnionych prowadzona są spotkania indywidualne, grupa wstępna – edukacyjna oraz grupa zapobiegania nawrotom picia,
- dla rodzin osób uzależnionych prowadzona jest terapia grupowa.

Cele stawiane przez terapeutów pacjentom poradni to: ograniczenie lub całkowite zaprzestanie picia, edukacja w zakresie uzależnienia, uświadomienie destrukcji wynikającej z picia, zdobycie umiejętności do zachowania abstynencji, nabywanie umiejętności radzenia sobie z głodem, rozpoznawanie mechanizmów obronnych, budowanie nowej tożsamości.

Z informacji uzyskanej z NZOZ Zakład Opieki Zdrowotnej „Legionowo” wynika, że pacjenci Poradni Uzależnień leczeni są metodami behawioralno – poznawczymi oraz za pomocą terapii grupowej wspomaganej sesjami psychoterapii indywidualnej. Terapia grupowa obejmuje realizację programu wstępnego – edukacyjnego, a następnie programu podstawowego – terapeutycznego oraz terapii pogłębionej. W jego skład wchodzi zagadnienia dotyczące zdobywania wiedzy na temat uzależnień, uznawania bezsilności wobec alkoholu, nabywania tożsamości osoby uzależnionej oraz konfrontowania się z destrukcją występującą w życiu pacjentów na skutek nadużywania alkoholu oraz zapobiegania nawrotom choroby.

Od stycznia 2011 r. terapię rozpoczęło 89 osób, a do 30.09.2011r. uczestniczyło w niej 65 osób. W Poradni można uzyskać następujące rodzaje pomocy terapeutycznej, tj.: psychoterapia dla osób uzależnionych, psychoterapia dla osób współuzależnionych, psychoterapia dla dorosłych dzieci alkoholików oraz psychoterapia dla ofiar przemocy domowej.

5.3 Stowarzyszenie Abstynenckie w Legionowie

Stowarzyszenie rozpoczęło swoją działalność w maju 2011r. Z przedstawionej informacji wynika, że w ramach Stowarzyszenia udzielane są następujące formy wsparcia:

- Spotkania Terapeutyczne Grupy Wsparcia,
- Spotkania Grupy Rozwoju Duchowego,

ponadto z osobami mającymi problem alkoholowy prowadzone są rozmowy indywidualne, których celem jest motywowanie do zmiany życia w trzeźwości, podjęcia terapii.

Zajęcia prowadzi instruktor terapii uzależnień.

6. Działania interwencyjne

6.1 Komenda Powiatowa Policji.

W 2011 r. na przestrzeni 9 miesięcy zanotowano 9 interwencji z powodu nieletnich pod wpływem alkoholu, 2 interwencje z powodu nieletnich zatrzymanych pod wpływem narkotyków, nie odnotowano interwencji związanych z dopalaczami. Zatrzymano 203 nietrzeźwych kierowców kierujących pojazdami. Odnotowano 30 wypadków drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców. Przeprowadzono 314 interwencji wobec osób nietrzeźwych oraz 67 z tytułu przemocy w rodzinie. Na terenie miasta Legionowo funkcjonuje 40 niebieskich kart.

III. Zadania własne gminy

Zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i odpowiadające im działania do realizacji

Planując działania w ramach realizacji tego programu kierujemy się zasadą, że działania powinny mieć charakter długofalowy i stanowić kontynuację wcześniej podejmowanych zadań. Zbieżność celów i ich kontynuacja warunkuje ich skuteczność.

W ramach zadania:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- Realizacja programów terapeutycznych, niezbędnych do dalszego etapu zdrowienia nie finansowanych przez NFZ, przeznaczonych dla pacjentów legionowskich Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia lub klientów innych podmiotów, np. Caritas DWP w Legionowie, prowadzących działalność na rzecz osób uzależnionych.
- Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie w zakresie sfinansowania dodatkowych grup terapeutycznych nie finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
- Doposażanie placówek terapeutycznych w Legionowie w materiały edukacyjne niezbędne dla pacjentów oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, po złożeniu pisemnych, uzasadnionych zapotrzebowań przez dyrekcję tych zakładów.
- Dofinansowanie do programów terapeutycznych osób uzależnionych, w ośrodkach wspierających terapię takich jak np.: Ośrodek Apostolstwa Trzeźwości w Zakroczymiu, Ośrodek w Gietrzwałdzie – po złożeniu pisemnych wniosków wraz z uzasadnieniem przez osoby zainteresowane.
- Dofinansowanie do szkoleń, pobytów terapeutycznych osób współuzależnionych, doświadczających przemocy domowej – wchodzących w rolę ofiary (szczególnie dzieci) po złożeniu wystąpień przez osoby zainteresowane.
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Abstynenckim funkcjonującym w Legionowie w zakresie finansowania szkoleń przydatnych w procesie zdrowienia przeznaczonych dla członków tego Stowarzyszenia.
- Współpraca ze Stowarzyszeniem Abstynenckim w zakresie finansowania grup terapeutycznych niezbędnych do zdrowienia przeznaczonych dla mieszkańców Legionowa, których dotyczy problem alkoholowy.
- Doposażanie Stowarzyszenia Abstynenckiego w materiały edukacyjne niezbędne dla członków oraz w sprzęt potrzebny do prowadzenia zajęć z osobami uzależnionymi i

członkami ich rodzin, po złożeniu pisemnego, uzasadnionego zapotrzebowania przez Zarząd tego Stowarzyszenia.

- Finansowanie mediacji rodzinnych niezbędnych do naprawy relacji rodzinnych oraz rozwiązywania konfliktów wewnątrzrodzinnych spowodowanych chorobą alkoholową, dla podopiecznych Stowarzyszenia Abstynenckiego będących mieszkańcami miasta Legionowo (po zgłoszeniu takiego zapotrzebowania).
- Dofinansowywanie spotkań integracyjnych przeznaczonych dla środowisk abstynenckich promujących życie w trzeźwości i uczących prawidłowych norm funkcjonowania społecznego (po złożeniu pisemnych zapotrzebowań).
- Współpraca z grupami Anonimowych Alkoholików funkcjonującymi na terenie miasta Legionowo w zakresie ich integracji i działań motywujących do życia w trzeźwości.
- Kierowanie osób zajmujących się realizacją zadań z zakresu profilaktyki zachowań ryzykownych i rozwiązywania problemów uzależnień na szkolenia i inne formy spotkań związane z niezbędnym podnoszeniem kwalifikacji. Szkolenia te jako niezbędna forma specjalizacji zawodowej sfinansowane mogą być dla członków MKRPA, terapeutów pracujących w poradniach i samorządowych punktach konsultacyjnych, pracowników uczestniczących w realizacji Legionowskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotycznych i Innych Uzależnień, dyrektorów placówek oświatowo – wychowawczych, pedagogów, nauczycieli szkół, kuratorów sądowych, pracowników programów pracy środowiskowej, pracowników socjalnych.
- Finansowanie badań wykonywanych przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczenia wobec osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i społecznego. Zadanie to wynika z faktu kierowania przez MKRPA wniosków o obowiązek podjęcia leczenia przez mieszkańców miasta nadużywających alkohol oraz burzących ład i porządek społeczny. Obowiązek finansowania nałożony jest każdorazowo Postanowieniem Sądu Rejonowego w Legionowie,
- Dystrybucja materiałów edukacyjnych wśród określonych grup adresatów – młodzieży, sprzedawców, pracowników służby zdrowia, nauczycieli.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba szkoleń i innych form podnoszenia kwalifikacji sfinansowanych ze środków programu,
- liczba osób uczestniczących w programach dla osób uzależnionych i współuzależnionych ,
- liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
- liczba osób objętych działaniami w Stowarzyszeniu Abstynenckim,

W ramach zadania:

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Na terenie miasta Legionowa nadal będą funkcjonować interdyscyplinarne Samorządowe Punkty Profilaktyczne działające w celu rozwijania profilaktyki rodzinnej i środowiskowej - kontynuacja działań w Centrum Profilaktyki Al. 3 Maja 24 w Legionowie:

- Punkt Konsultacyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzący poradnictwo dla osób uzależnionych i współuzależnionych, również doświadczających przemocy.
 - Punkt Konsultacyjny Przemoc w Rodzinie prowadzący poradnictwo dla osób doświadczających przemocy oraz udzielający wsparcia psychologicznego mieszkańcom Legionowa będących w kryzysie szczególnie na skutek doświadczania przemocy, również w formie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach i coachingu.
 - Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym prowadzący poradnictwo dla osób z osobowością dyssocjalną używających środki psychoaktywne oraz członków ich rodzin. Wprowadzenie dla klientów tego punktu mediacji rodzinnych będących niezbędną metodą dążenia do osiągnięcia porozumienia i wypracowania kompromisów rodzinnych wspierających, mających na celu lepsze funkcjonowanie rodziny jako systemu.
 - Samorządowa Poradnia Psychologiczna, prowadząca poradnictwo psychologiczne, głównie w formie psychoterapii dla mieszkańców miasta borykających się z problemami depresji, konfliktów rodzinnych, problemami przemocy, niewydolności wychowawczej i opiekuńczej oraz dysfunkcjami emocjonalnymi i osobowością dyssocjalną.
 - Porady prawne dotyczące lepszego funkcjonowania w warunkach doświadczania przemocy domowej, trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, problemów uzależnień.
 - Funkcjonowanie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która dokonywać będzie mediacji ewaluatywnych poprzez:
 - gromadzenie informacji, w formie Wywiadu Motywującego, napływających od Prokuratury, Policji, Ośrodka Pomocy Społecznej i środowiska rodzinnego,
 - ewaluację działań i postaw podopiecznych ,
 - podejmowanie decyzji w tym praca motywacyjna mająca na celu rozbijanie mechanizmów obronnych: w przypadku alkoholika – iluzji i zaprzeczania, w przypadku osób współuzależnionych nadopiekuńczości i nadkontroli. Komisja kierować się będzie zasadą subsydiarności.
- Z mocy prawa Komisja inicjować będzie działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy Legionowo, oraz wydawać opinie o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych z prawem lokalnym w formie Postanowień, a także wysyłać wnioski do Sądu Rejonowego w Legionowie o obowiązek podjęcia leczenia w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu, przysyłać do Sądu Rejonowego w Legionowie wnioski o wgląd w sytuację małoletnich w przypadku zagrożenia zdrowia i życia dziecka,

realizować zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w kontekście nowej sytuacji prawnej – Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 tj. prowadzenia procedury Niebieskiej Karty i przekazywania ich do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, uczestniczenia w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego, diagnozowania sytuacji i potrzeb osoby doświadczającej przemocy, udzielania osobom doświadczającym przemocy kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i prawnej oraz wsparcia, informacji o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy oraz instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, prowadzenia rozmów z osobami stosującymi przemoc na temat konsekwencji prawnych i motywowania ich do uczestnictwa w programach korekcyjno – edukacyjnych.

- Wspieranie działań Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy oraz realizacja zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Miasta Legionowo przyjętego Uchwałą Nr XLVI/590/2010 Rady Miasta Legionowo.
- Finansowanie szkoleń dla specjalistów pracujących w obszarze rozwiązywania problemów przemocy doświadczanych przez mieszkańców miasta Legionowo.
- Współpraca z Polskim Towarzystwem Zapobiegania Narkomanii przy rozwiązywaniu problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, w tym również dopalaczy.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba osób objętych poradnictwem w punktach interdyscyplinarnych,
- liczba szkoleń/konferencji oraz liczba ich uczestników.

W ramach zadania:

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczych, wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Podstawą do wprowadzenia działań w ramach zadania jest badanie zapotrzebowania na rodzaj programów profilaktycznych wzmacniających ucznia w jego rozwoju emocjonalno – społecznym. Badanie przeprowadzone zostało w październiku 2011r. wśród dyrektorów legionowskich szkół.

Wszyscy Dyrektorzy widzą potrzebę otrzymywania od Samorządu Legionowskiego propozycji programów profilaktycznych kierowanych do uczniów **w postaci małych form teatralnych, będących elementem całościowego programu profilaktycznego realizowanego w placówce.**

Dyrektorzy oczekują, aby ich uczniowie korzystali z zajęć na temat **agresji i komunikacji społecznej**, większość badanych tj. 83% dostrzega potrzebę wprowadzenia programów na temat **narkotyków, dopalaczy oraz uzależnień od internetu**. 50% dyrektorów oczekuje, aby ich

podopieczni uczestniczyli w programach na temat **asertywności, integracji społecznej, szkodliwości picia alkoholu**, natomiast 33% badanych dostrzega potrzebę wprowadzenia w swojej szkole programów dotyczących **zwiększenia poczucia bezpieczeństwa** oraz **promujących zdrowy styl życia**.

83% dyrektorów oczekuje propozycji programów profilaktycznych kierowanych do uczniów **w postaci zajęć warsztatowych**.

Wszyscy dyrektorzy którzy oczekują wprowadzenia zajęć warsztatowych chcieliby, aby dotyczyły one zagadnień **agresji i komunikacji społecznej**, 67% dyrektorów dostrzega potrzebę poruszenia w zajęciach warsztatowych tematyki: **narkotyków, dopalaczy, uzależnień od internetu, asertywności**. Wprowadzenia zajęć warsztatowych dotyczących zagadnień szkodliwości picia alkoholu oczekuje 50% badanych, natomiast 33% dyrektorów dostrzega potrzebę zajęć warsztatowych dotyczących **zagadnień zdrowego stylu życia, integracji społecznej, zwiększania poczucia bezpieczeństwa**.

83 % ankietowanych dyrektorów oczekuje wprowadzenia w swojej szkole **wywiadówek profilaktycznych** skierowanych do rodziców, które uczą zasad prawidłowej relacji dziecko – rodzic.

W zakresie propozycji **szkoleń dla kadry** zatrudnionej w szkole z dziedziny uzależnień, przemocy, pracy z trudnym klientem, wszyscy dyrektorzy oczekują tego rodzaju wsparcia ze strony Gminy Legionowo.

Wszyscy dyrektorzy zgłosili zapotrzebowanie na **materiały edukacyjne**, promujące zdrowy styl życia bez substancji psychoaktywnych, wspierające rozwój kompetencji społecznych itp.

Potrzebę uruchomienia **nowych programów pracy środowiskowej** dla dzieci i młodzieży dostrzega 67 % dyrektorów szkół, natomiast 33 % badanych uznało, że oferta zaproponowana przez Gminę Legionowo w 2011 roku dla ich podopiecznych całkowicie wystarczająca.

Działania prowadzone w ramach zadania w roku 2012 przedstawiają się następująco:

- Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży:
- Otwarta grupa sportowa ogólnorozwojowa w Szkole Podstawowej nr 2 (gimnastyka ogólna)
- Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 2 ul. Jagiellońska 67,
- Wspieranie zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym – działania wychowawcze wraz z wyżywieniem, prowadzone przez placówki opiekuńczo wychowawcze, a szczególnie placówki wsparcia dziennego na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin ubogich potrzebujących wsparcia emocjonalnego oraz rodzin, których członkowie mają deficyty wynikające z osobowości dys socjalnej, będących mieszkańcami miasta Legionowo w różnych częściach miasta. Zadanie to powierzone będzie zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010r. Nr 234, poz. 1536 z póź. zm.) oraz programem współpracy Gminy Legionowo w 2012r. z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
- W szkołach funkcjonować będą profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne realizowane w 2012 r.,

których program obejmować będzie między innym:

- zajęcia sportowe,
- warsztaty przedmiotowe,
- zajęcia artystyczne (plastyczne, muzyczne),
- edukacja regionalna i z zakresu wiedzy o społeczeństwie,
- zajęcia wspomagające ucznia w nauce i wzmacniające jego tożsamość.
- zajęcia terapeutyczne o charakterze psychologiczno – pedagogicznym kierowane w szczególności dla dzieci wykazujących zaburzenia zachowania i inne dysfunkcje. Celem zajęć będzie promowanie pozytywnych treści społecznych i wartości oraz stworzenie możliwości wszechstronnego rozwoju umysłowego, psychicznego i społecznego dzieciom poprzez stymulowanie i usprawnianie rozwoju funkcji psychomotorycznych, wyrównanie braków w wiadomościach i umiejętnościach uczniów, eliminowanie niepowodzeń szkolnych oraz ich emocjonalnych i społecznych konsekwencji.

- W ramach akcji „otwarte boiska” prowadzone będą otwarte zajęcia sportowe ogólnorozwojowe, realizowane na boiskach szkolnych, których celem jest właściwe zagospodarowanie czasu wolnego, eliminowanie i zapobieganie sytuacjom stresującym, tworzenie klimatu życzliwości i zaufania w którym dziecko czułoby się dobrze, zajęcia zaspokajające będą potrzeby sukcesu poprzez stwarzanie sytuacji dających okazję do zadowolenia i doświadczania radości z osiągnięć. Uczyć będą zasad zdrowej rywalizacji, minimalizowania zjawiska niepożądanych zachowań oraz pozwolą zaopiekować się każdym uczestnikiem, zarówno tym co wygrywa, jak i przegrywa.

- Zajęcia przeciwdziałające zachowaniom problemowym – dopalacze, cyberprzemoc.

- Terapia dla dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi prowadzona przez specjalistów.

- Wprowadzanie zajęć w różnych formach, z przeznaczeniem dla uczniów klas gimnazjalnych, przeciwdziałającym niepożądanym zachowaniom agresywnym szczególnie wobec rówieśników.

- Wprowadzanie programów pracy środowiskowej nastawionych na rozwój osobowości dziecka poprzez prowadzenie zajęć artystycznych uwrażliwiających dzieci na rówieśników i wzmacniających u nich możliwość odbioru rzeczywistości.

- Wprowadzenie wywiadówek profilaktycznych dla małych grup rodziców poruszających zagadnienia: komunikacji, aktywnego słuchania, sposobów radzenia sobie z własnym gniewem i złością, konstruktywnej krytyki, których celem jest poprawa relacji w rodzinie oraz pomoc w przeżywaniu trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej skutkująca przyjmowaniem nieagresywnych postaw. Zgodnie z przeprowadzoną ewaluacją tego typu zajęć, rodzice stali na stanowisku, że za wszelkie trudności i kłopoty klasowe ich dzieci odpowiedzialna jest wyłącznie szkoła. W świetle takich wyników ewaluacji, istnieje niezbędna potrzeba pracy nad zmianą świadomości rodziców. Wywiadowki będą wprowadzane będą po złożeniu przez dyrektorów szkół pisemnych zapotrzebowań na takie zajęcia.

- Zorganizowanie wypoczynku letniego w formie kolonii profilaktycznych LATO 2012 dla młodzieży z programem rekreacyjnym, zajęciami profilaktycznymi i terapeutycznymi w formie konsultacji indywidualnych oraz warsztatami uczącymi radzenia sobie w sytuacjach stresowych, zajęcia te prowadzone będą przez certyfikowanego specjalistę. Te formy wypoczynku oferowane będą 50 osobowej grupie dzieci z grupy wysokiego ryzyka tj. wywodzących się z

rodzin niewydolnych wychowawczo, dys socjalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

- Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży pozostających w Legionowie w czasie wakacji i ferii zimowych, poprzez zapewnienie możliwości uczestniczenia w różnych formach zainteresowań na terenie szkół i świetlic, klubów sportowych, boisk sportowych.
- Dofinansowanie profilaktycznych obozów i wyjazdów dla dzieci i młodzieży z programem przeciwdziałającym zachowaniom problemowym (picie alkoholu, braniu narkotyków, eksperymentowaniem z tzw. dopalaczami, agresji, przemocy, wzmacniających kompetencje społeczne, ugruntowujących system wartości wspierających w dokonywaniu właściwych wyborów życiowych, podejmujących osobiste przyrzeczenia życia w trzeźwości – stanowiącym jedną z najskuteczniejszych strategii profilaktycznych) organizowanych przez parafie legionowskie, stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe.
- Kontynuowanie Legionowskiego Programu Odpowiedzialnego Sprzedawcy mającego na celu zachęcenie sprzedawców do respektowania prawa i konsekwentnej postawy odmawiającej sprzedaży napojów alkoholowych młodzieży, poprzez: podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do tych sprzedawców oraz działań kontrolnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. W edukacji tej uwzględniać się będzie nie tylko aspekty prawne lecz również obszar osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz umiejętności praktyczne np. asertywne odmawianie sprzedaży.
- Prowadzenie edukacji na rzecz dzieci krzywdzonych w rodzinach z przeznaczeniem dla wychowawców żłobka, przedszkoli oraz szkół. Zadanie to ma na celu ułatwienie diagnozy przez wychowawców dzieci doświadczających przemocy fizycznej i molestowania seksualnego, w celu zapewnienia im bezpieczeństwa.
- Dofinansowanie imprez ogólnomiejskich promujących zdrowy styl życia i właściwe wzorce rodzinne, patriotyczne i społeczne, traktowanych jako promocja bezpiecznej zabawy bez środków psychoaktywnych.
- Wprowadzenie zajęć ugruntowujących postawy trzeźwościowe, w formie warsztatów i wykładów psychologicznych dotyczących asertywności, właściwej komunikacji w relacjach interpersonalnych, radzenia sobie ze stresem itp. dla mieszkańców miasta, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, po rozpatrzeniu złożonych zapotrzebowań przez organizacje pozarządowe zajmujące się właściwym zabezpieczaniem czasu wolnego seniorów lub osób z dysfunkcjami zdrowotnymi.
- Doposażenie Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Legionowie w literaturę z zakresu problematyki uzależnień z przeznaczeniem dla czytelników.
- Uzupełnianie literatury fachowej znajdującej się w Wydziale Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych dla potrzeb specjalistów pracujących na rzecz profilaktyki.
- Dożywanie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – terapeutycznych i socjoterapeutycznych.

- Dokonywanie zakupów materiałów edukacyjnych i sprzętu, produktów niezbędnych do realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych, profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych oraz imprez profilaktycznych dla mieszkańców miasta.
- Prowadzenie programu „Odpowiedzialna Szkoła Jazdy” skierowanego do przyszłych kierowców pojazdów mechanicznych w legionowskich Szkołach Nauki Jazdy.
- Organizowanie programów profilaktycznych w formie koncertów, małych form teatralnych, warsztatów socjoterapeutycznych oraz konkursów literackich i artystycznych z wyznaczonym celem profilaktycznym.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba dzieci i młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej uczestniczących w działaniach realizowanych w ramach szkolnych programów profilaktyki,
- liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych oraz liczba ich adresatów,
- liczba świetlic realizujących programy socjoterapeutyczne i liczba dzieci uczestniczących w tych programach,
- liczba podmiotów realizujących programy środowiskowe, pozalekcyjne zajęcia sportowo – rekreacyjne i liczba beneficjentów tych programów,
- liczba szkoleń/konferencji/seminariów oraz liczba ich adresatów,
- liczba i nakład materiałów informacyjno- edukacyjnych i promocyjnych,
- liczba uczestników obozów profilaktycznych i terapeutycznych,
- liczba zrealizowanych kampanii społecznych,
- liczba zrealizowanych programów szkolnych w zakresie prewencji i profilaktyki,

W ramach zadania:

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i przemocy w rodzinie.

Samorząd, realizując poszczególne zadania legionowskiego programu będzie powierzał i wspierał realizację poszczególnych zadań programu dotyczących promocji zdrowia psychicznego, promocji zdrowego stylu życia, informowania o szkodliwości substancji psychoaktywnych, edukacji psychologicznej i społecznej wypełniania czasu wolnego dzieci i młodzieży, zajęć terapeutycznych dla osób wykazujących zaburzenia zachowania, dysfunkcje społeczne, programów służących rozwijaniu kompetencji społecznych, niwelowaniu zachowań ryzykownych wśród mieszkańców miasta, programów na rzecz aktywizacji i integracji przez instytucje, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe zgodnie z lokalnymi potrzebami i uwarunkowaniami.

Współpraca ta następować będzie na podstawie złożonych projektów, w trybie zakupu usług

profilaktycznych oraz zgodnie z zasadami określonymi ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jak również zgodnie z Programem współpracy Gminy Legionowo w 2012 roku z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Kolejną formą wspomagania będzie promowanie działań w mediach i na stronie internetowej Urzędu Miasta Legionowo oraz przekazywanie materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba podmiotów uczestniczących w realizacji programu,

W ramach zadania:

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Kontrola zasad sprzedaży napojów alkoholowych w punktach prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych prowadzona jest przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Legionowie.

Wskaźniki ewaluacyjne:

- liczba wizytacji przeprowadzonych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Problem używania nielegalnych substancji psychoaktywnych i konsekwencji związanych z tym faktem, dotyczy większości społeczeństw współczesnego świata. Od dawna jednak wiadomo, że możliwości efektywnego radzenia sobie z tym, jak i z wieloma innymi problemami społecznymi należy poszukiwać przede wszystkim na szczeblu lokalnym. Instytucje działające lokalnie, osoby czy też organizacje pozarządowe są w stanie najtrafniej określić charakter problemu, jego skalę oraz podjąć adekwatne środki zaradcze. Należy jednak w tym miejscu podkreślić znaczenie współpracy różnych podmiotów, która powinna odbywać się na zasadzie partnerstwa, by dać równą szansę wyrażania opinii i współuczestniczenia w podejmowaniu decyzji. W myśl zasady partycypacji społecznej, im większa koalicja tym większe prawdopodobieństwo, że program uwzględnił pełne spektrum uwarunkowań i konsekwencji wynikających z używania substancji odurzających i podejmowania zachowań problemowych i ryzykownych, co w efekcie pozwoli na wybór takich oddziaływań profilaktycznych, które choć w części zminimalizują problemy społeczne mieszkańców miasta Legionowo.